

**T.C.
BAŞBAKANLIK
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DİN EĞİTİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

**EZANI GÜZEL OKUMA ÖĞRETİM
PROGRAMI**

Ankara – 2008

EZANI GÜZEL OKUMA ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ

Bilim ve teknolojideki gelişmeler, her meslekte yeni bilgi, beceri ve teknolojileri öğrenmeyi ve çalışanların bu konuda yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Toplumun din konusunda aydınlatılmakla görevli Diyanet İşleri Başkanlığı, yürüttüğü din hizmetlerinin daha kaliteli ve verimli hale gelmesi için personelinin bilgilerini yenilemekte ve becerilerini geliştirmektedir. Bu amaçla, farklı görevler yürüten personeline yönelik hem bilgi yenileyici hem de yeni doğan ihtiyaçlara cevap verecek nitelikte hizmet içi eğitim kurs ve seminerleri düzenlemektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, ezan, kamet ve salanın güzel ve cami musikisi formlarına uygun olarak okunmasının önemli bir ihtiyaç olduğunu düşünmektedir. Ezan, ilan etmek, bildirmek manalarına gelir ve İslam dininde namaz ibadetine davet için okunur. Günde beş vakit kılınması farz olan namaz için beş ayrı vakitte, camilerde minarelerden, nağmelerle süslenerak, ritimsiz ve irticâlen okunur. Ezanı güzel ses ve nağmelerle süslenerak okunmasını tavsiye eden Peygamber Efendimiz, sesinin güzelliği sebebiyle ezanı Bilâl-i Habeşî'ye okutmuştur.

Ezan, irticâlen okunduğu için makamlarda belli ses sahasında gezinilmesine rağmen her okunuşta farklı süslemeler, nağmeler ve güzellikler ortaya çıkar. Ezanı her makamda okumak mümkün olsa bile, Rast, Hicâz, Uşşâk, Bayâtî, Sabâ, Segâh gibi makamlarda okumak gelenek haline gelmiştir. Ezan da Kur'an-ı Kerim gibi tecvid ve kıraatine uyularak okunmalı, güzel nağmelerle süslenmelidir. Ezanın tecvidini, harflerin mahrecini, okunuş tavrını bilmeden ezan okunmaz. Okunursa hatalı olur. Ecdadımız ezanı en güzel şekilde okumuş ve bize bu şekilde intikal etmiştir. Vakitlerin, insan ruhu üzerindeki etkisi düşünülerek, hangi vakitte hangi makamın etkili olduğunu belirlemiş, beş vakit için farklı makam tertipleri

düzenlemiştir. Dolayısıyla, namaz için camide ezan okumak da aynen Kur'an okumakta olduğu gibi özel bir maharet ve çalışma gerektirir.

Aynı şekilde salâ ve kamet de ezan gibi güzel nağmelerle okunması gereken cami mûsikîsi formlarındandır. Peygamber Efendimiz için okunan, Allah'ın bağışlaması ve selamının O'nun üzerine olması dileğini ifade eden dualara "salâvat, salâvat-ı şerife" denir. Minarelerden okunan şekline ise "Salâ" denir. Salâlar da ezanın okunduğu makamdan irticâlen okunur. Camide farz namazlarının kılınışından önce, ezandan daha seri bir şekilde okunan kametin de ezanda olduğu gibi vaktin özellikleri düşünülerek makamlı okunması uygun olur. Salâ ve kamet de ezan gibi maharet ve çalışma gerektirir. Bu mahareti sağlayan ise iyi bir musiki eğitimidir.

Mûsikî, derûnî coşkuları güzel nağmelerle aksettiren bir ses ilmidir. Okunduğunda ilâhî zevkleri, manevî coşkuları harekete geçiren Kur'an-ı Kerim'in, Ezan'ın, mevlidin, ilâhî ve kasidelerin güzel nağmelerle ve belli kurallara uyularak okunması elzemdir. Mûsikî, ölçülü sesler vasıtasıyla dinleyicide estetik bir tesir ve heyecan oluşturan bir sanattır. Adnan Saygun'un tarifıyla sözcükler ile anlatılması imkânsız duygu ve coşkuları; sezdirecek, duyuracak biçimde düzenlenmiş sesler aracılığıyla başka gruplara yansıtma sanatı veya Dede Efendi'nin özlü tanımıyla mûsikî, insanlığın ahlâkını arındıran bir bilimdir.

Dinî mûsikîmizin formları "Cami Mûsikîsi" ve Tekke (Tasavvuf) Mûsikîsi" olmak üzere iki grupta incelenir. Türk Din Mûsikîsi'nde önemli bir yeri olan cami mûsikîsi, camilerde ibadet esnasında icra edilir. Bir veya birkaç müezzinin ve imamın bazen de cemaatin katılımıyla gerçekleşir. Cami mûsikîsinin icracıları **imamlar ve müezzinlerdir**. Cami mûsikîsi ulvî bir üslup taşır. Cami mûsikîsinde saz olmadığı için sözlü ses önemlidir. Dua niteliğinde olan cami mûsikîsi, İslam'ın ilk devirlerinden itibaren tabii bir gelişme göstermiştir. Cami mûsikîsi dinî hayatımızda çok önemli yeri olan ezan, salâ, kâmet, tesbih duaları,

temcid, münâcat, mihrâbiye, tekbir, salâvât, ilâhiler, kasîde, mevlid gibi formlardan meydana gelir.

Cami mûsikîsinin ezan, salâ, temcid gibi formları genellikle caminin dışında minareden, diğer formlar caminin içinde okunur. Cami mûsikîsinin icra şekli irticâlen yani doğaçlama tarzındadır. Aslında cami mûsikîsi, ezan, kamet ve namazın sonuna kadar okunan dualardan teşekkül eder. Yukarıda sayılan diğer formlar camide icra edilmekle beraber yerine göre başka yerlerde de icra edilebilir.

Bilindiği üzere camide hakim olan duygular, zühd, takva, ilahi aşk, münâcat ve duadır. Mûsikî duyguları güzel nağmelerle ifade etmek olduğuna göre, ilâhî hislerle dolan gönüller, nağmelerle süslenen dualarla, tesbihatla, Kur'an-ı Kerim'le daha da coşmakta ve huşu bulmaktadır. Cami musikisinin formlarından olan ezan, salâ, kâmet, tesbih duaları, temcid, münâcat, mihrâbiye, tekbir, salâvât, ilâhiler, kasîde ve mevlid'in okunmasında amaç mûsikî yapmak değil, duadır. Bunların icrası, icra tarzları mûsikîdir. Bu da belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Cami mûsikîsi içinde ezan, salâ ve kâmetin önemli bir yeri vardır. Özellikle beş vakit okunan ezanın güzel nağmelerle okunması inançların kuvvetlendirilmesine katkıda bulunur. Toplumsal birliktelik, dayanışma, kaynaşma ve bütünleşmeyi güçlendirir.

“Ezanı Güzel Okuma Öğretim Programı” da bu önemli etkilere haiz ezan, sala ve kâmetin güzel ve cami musikisi formlarına uygun olarak okunmasını yaygınlaştırmak, bu hizmetin tüm vatandaşlara ulaşmasında önemli roller üstlenen imam-hatip ve müezzinlerin bu konudaki bilgi ve becerilerinin artırılmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

PROGRAMIN HEDEFİ

Başkanlığımız eğitim hedeflerinden biri de, ihtiyaç duyulan alanlarda daha hızlı ve yaygın hizmet verebilmek amacıyla personel eğitimine yönelik mahallinde hizmet içi eğitim kursları düzenlemektir. Bu durum din hizmetleri personelinin en kısa zamanda, en ucuz maliyetle bilgi ve becerilerinin artırılmasında önem arz etmektedir. Çünkü günümüzde personel sayısı yoğun olan kurumlarda, mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerilere ilişkin eksikliklerin giderilmesi veya sahip olunan niteliklerin geliştirebilmesi, mahallinde düzenlenen eğitimlerle sağlanabilmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görev yapan din hizmetleri personeli içinde özellikle imam-hatip ve müezzinlerin ezan, kamet ve salâyı güzel okuma bilgi ve becerisine sahip olması önemlidir. Bu nedenle adı geçen personelin bu konudaki bilgi ve becerilerinin artırılması için, Başkanlığımızca "Ezanı Güzel Okuma Öğretim Programı" hazırlanmıştır. Hazırlanan bu program ve diğer altyapı çalışmalarıyla, mümkün olduğunca çok sayıda personelimizin mahallinde hizmet içi eğitime alınması mümkün olacaktır.

Başta ezan olmak üzere, salâ ve kametin güzel okunması, halkımız arasında bu kültürün oluşmasında, dinleyenlerin ahlâkî duygularının uyanmasında ve onların coşkularının artırılmasında önemli bir rolü vardır. Cami görevlilerinin, bu formları gereği gibi yerine getirmeleri önem arz etmektedir. Bu nedenle, Başkanlığımız ülkemizde ezan, salâ ve kametin görevlilerimizce güzel okunmasını temin etmek amacıyla mahallinde ezanı güzel okuma kursları düzenleyecektir. Bu kursların hedefi, her ilden seçilmiş ezanı, salâyı ve kameti güzel okuyan rehber din görevlileri nezaretinde personeli hizmet içi eğitimden geçirmektir.

Bu çerçevede kursiyerlerin;

1. İmam-hatiplik ve müezzinliğin din hizmetlerindeki önemini kavrayan,
  2. Ezan, kamet ve salâ okumanın din hizmetlerindeki öneminin farkında olan,
  3. Ezan, kamet ve salâda karşılaşılan yaygın hatalardan arınmış,
  4. Sesin oluşum ve kullanım bilgi ve becerisine sahip,
  5. Ezan, kamet ve salâ makamlarını usulünce okuma bilgi ve becerilerine sahip,
- görevliler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmektedir.

PROGRAMIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

1. Kurs üç hafta ve 80 saatten oluşmaktadır.
2. Hizmet içi eğitim kursu, kursiyerlerin ezan, kamet ve salâ okuma becerilerini geliştirmek amacıyla düzenlenmiştir. Bu nedenle, öğrenme sürecinde teorik bilgiler uygulama ile bütünleştirilerek verilmelidir. Dolayısıyla düzenlenecek kurslara alınacak kursiyer sayısının uygulamalı eğitime imkan verecek kadar olmasına dikkat edilmelidir.
3. Kurslarda “**Ezanı Güzel Okuma Kursu Rehber Öğreticiler Semineri**”ni başarı ile bitirenler öğreticilik yapacaklardır.
4. Kursa personel seçiminde,
  - a- Merkezi ezan okutulanlar,
  - b- Ezanı, salâyı ve kameti güzel okuma bilgi-becerisine sahip olanlar,
  - c- Merkezi ezandan faydalanamama vb. sebeplerle kendisi ezan okumak zorunda olanlar,öncelikle tercih edilecektir.
5. Söz konusu niteliklere sahip personelin seçimi, il/ilçe müftüsünün başkanlığında kurulacak ve içerisinde konu ile ilgili alan uzmanı/uzmanlarının da bulunacağı bir komisyon tarafından yapılacaktır.
6. Kurs ortamı kursiyerlerin uygulamalı eğitim yapabileceği şekilde düzenlenmelidir.

7. Düzenlenen kursta görsel ve işitsel araçların kullanılması becerilerin geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu nedenle, gerekli öğretim materyallerinin öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması sağlanmalıdır.
8. Ölçme ve Değerlendirme sürecinin objektif olması için, öğrenme alanlarının genel kazanımları ve ünite açıklamaları, yararlanılabilecek kaynaklar ve ilgili açıklamaların çerçeve halinde verilmesi benimsenmiştir. Ancak Başkanlığın ilgili birimince hazırlanacak ölçme ve değerlendirme formlarının kullanılması sürecin değerlendirilmesi açısından önemlidir.

PROGRAMI OLUŞTURAN DERSLER, İÇERİKLERİ, SAATLERİ, İLGİLİ KAYNAKLAR VE İŞLENİŞ AÇIKLAMALARI

SAAT	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
2	GİRİŞ 1. İMAM-HATİPLİK VE MÜEZZİNLİK 1. Din Hizmetlerinde İmam-Hatiplik 2. Din Hizmetlerinde Müezzinlik	Mualla Selçuk, <i>Din Hizmetlerinde İletişim ve Halkla İlişkiler, Dini Danışmanlık ve Rehberlik</i> , Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2000. Ramazan Buyrukçu, <i>Din Görevlisinin Mesleğini Temsil Gücü</i> , Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1995. Reşat Yazıcı, <i>Halkla İlişkiler</i> , Ankara 1996.	Bu ünite, kursiyerlere, imam-hatiplik ve müezzinliğin din hizmetlerindeki önemi anlatılacaktır. Özellikle kursiyerlerin yaptıkları görevin önemini bilincinde olmalarını fark ettirici bilgiler verilecektir. Bu bağlamda din görevliliğinin gerektirdiği meslekî yeterlikler, kişisel ve toplumsal özellikler konuları işlenecektir.
10	EZAN, KAMET VE SALA'DA YAYGIN HATALAR VE DÜZELTİLMESİ 1. Ezan, Kâmet ve Salâ'da Tecvid ve Mahrece Yönelik Yaygın Hatalar 2. Ezan, Kâmet ve Salâ'da Tecvid ve Mahrece Yönelik Yaygın Hataları Düzeltme 3. Ezan, Kâmet ve Salâ'da yaygın talim (dudak talimi, vakf, ibtida ve vurgu) hatalarını düzeltme	İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerimin faziletleri ve okunma kaideleri Celalettin Karakılıç, Tecvid İlmi Ali Rıza Sağman, Sağman Tecvidi	Ezan, kamet ve sala lafızlarını kursiyerlere okutarak kelimelerin asıl hallerine uymayan kısımları belirlenir. Bunu yaparken kursiyerler karşılıklı olarak birbirlerini dinleyerek bazı tespitler yaparlar. (Tespiti yapan doğru ise okuyucunun yanlışını; kendisi yanlış biliyorsa okumada farklılık olduğu için hatalıymış gibi değerlendirme ortaya çıkacaktır). Ezan, kamet ve salanın okunmasındaki hatalı lafızların neler olduğu ve bunların nasıl okunacağı tatbiki olarak anlatılır. Özellikle hata yapılan yere vurgu yapılarak oraya dikkatler yoğunlaştırılır. Daha sonra öncelikli olarak hataları tespit edilenlerden başlayarak doğru okuyuncaya kadar tekrar ettirilir, ancak birlikte okuyarak daha erken kavranması sağlanır. Ezan, kamet ve salayı okuma esnasında yüz hatlarının normal bir görüntü şeklinde olması vurgulanır ve önemi anlatılır. Sesin yönünü belirlemek ve düzgün duyulmasını sağlamak için dudakların şeklinin dikkate alınacağı tatbiki olarak işlenir. Duruşlarda harfin sıfatı ve sesi özellikle belirtilir, kelimelerin anlamlı bir şekilde ifade edilebilmesi için vurguların yerinde yapılması örneklerle izah edilir ve tatbikatı yapılır.

SAAT	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
10	<p>SES EĞİTİMİ</p> <p>1. Ses ve Oluşumu</p> <p>1.1. Sesin Kaynağı</p> <p>1.2. Sesin İletildiği Ortam</p> <p>1.3. Sesi Algılama Organları</p> <p>1.4. Sesin Oluşumu ve Özellikleri</p> <p>1.4.1. Süre, Uzunluk ve Kısalık</p> <p>1.4.2. Yükseklik, İncelik ve Kalınlık</p> <p>1.4.3. Gürlük, Hafiflik ve Kuvvetlilik</p> <p>1.4.4. Sesin Tımı Özellikleri</p> <p>1.4.5. Seslerde Temizlik ve Güzellik</p> <p>2. İnsan Sesi</p> <p>2.1. İnsan Sesinin Oluşumu</p> <p>2.2. İnsanda Ses Değişimi</p> <p>2.3. Ses Sağlığını Koruma Yolları</p> <p>3. Sesin Kullanım Tekniği</p> <p>3.1. Diyafram-Ağız ve Sinüs Boşlukları</p> <p>3.2. Diyafram Soluğunun Kullanılması</p>	<p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsiki Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Hüseyin Sadettin Arel, <i>Türk Müsiki Nazariyatı Dersleri</i>, Haz: Onur Akdoğu, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1993.</p> <p>Adnan Saygun, <i>Müsiki Nazariyatı</i>, Devlet Konservatuvarı Yayınları serisi, c. I- IV, Maarif Basımevi, İstanbul 1958.</p> <p>Halil Bedi Yönetken, <i>Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları</i>, M.E.B., İstanbul 1952.</p> <p>Bayram Akdoğan, "Din Görevlilerine Müsiki Eğitimi Verilmesi Hakkında Örnek Bir Metot", A.Ü.İ.F. Dergisi, Yıl: 2002, Sayı: 2, c. XLIII. Ankara 2003.</p>	<p>Enstrüman eşliğinde ses merdiveninde çalışma yaptırılacak, daha sonra enstrümansız olarak kursiyerlerin sesleri doğru ve düzgün bulabildikleri gözlenecektir.</p> <p>Bu aşamada öncelikle natürel seslerle çalışma yapılacak, daha sonra basit makamları meydana getiren 4'lü ve 5'liler üzerinde çalışmalara devam edilerek, kursiyerlerin arızalı ve arızasız sesleri pratik olarak kavraması sağlanacaktır. Ayrıca makamlar ve formlarla ilgili tatbikatlar, eğitmen tarafından ağızla da uygulamalı olarak gösterilecektir.</p> <p>Bu esnada kursiyerlerin ağız yoluyla çıkarmış oldukları seslerin net ve temiz olması gözlemlenerek, gerekli düzeltmeler yapılacaktır.</p> <p>Diyafram nefesinin alınışı ve uygulaması kursiyerlere uygulamalı olarak gösterilecek, diyafram nefesi kullanılmadığı zaman meydana gelen aksaklıklar gösterilip, diyafram nefesinin önemi tatbikatlı olarak vurgulanacak.</p>

SAAT	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
8	<p>EZAN MAKAMLARI ve UYGULAMALARI I</p> <p>1. Sabâ Makamı (Sabah Ezanı)</p> <p>1.1.1. Tanımı</p> <p>1.1.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>2. Uygulaması (Makamın seyri)</p>	<p>Suphi Ezgi, <i>Amelî ve Nazarî Türk Müsikîsi</i>, c. I-V, İstanbul Belediye Konservatuarı Yayınları, İstanbul 1933.</p> <p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Bayram Akdoğan, “Fethullah Şîrvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, A.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 48</p>	<p>Sabâ makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Seyreyleyip Yandım, Ağla Gözüm, Ben Dervişim Diyene) ve Türk müsikisinden şarkı ve türkü gibi formlar icra edilerek zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD kursiyerlere takdim edilecek. Orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan ve sala örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ayrıca kursiyerlerin ellerinde bir başvuru kaynağı olarak da bu uygulamaları içeren bir CD de kursiyerlere verilecektir.</p>
8	<p>EZAN MAKAMLARI ve UYGULAMASI II</p> <p>1.Uşşâk Makamı (Öğle Ezanı)</p> <p>1.1. Tanımı</p> <p>1.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>2. Uygulaması (Makamın seyri)</p>	<p>Suphi Ezgi, <i>Amelî ve Nazarî Türk Müsikîsi</i>, c. I-V, İstanbul Belediye Konservatuarı Yayınları, İstanbul 1933.</p> <p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Bayram Akdoğan, “Fethullah Şîrvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, A.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 48</p>	<p>Uşşâk makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Hakkın Habininin, Noldu Bu Gönüm, Yarebbena) ve Türk müsikisinden şarkı ve türkü gibi formlar icra edilerek zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD kursiyerlere takdim edilecek. Orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan ve sala örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ayrıca kursiyerlerin ellerinde bir başvuru kaynağı olarak da bu uygulamaları içeren bir CD de kursiyerlere verilecektir.</p>

SAAT	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
8	<p>EZAN MAKAMLARI UYGULAMASI III</p> <p>1. Rast Makamı (İkinci Ezanı)</p> <p>1.1. Tanımı</p> <p>1.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>2. Uygulaması (Makamın seyri)</p>	<p>Suphi Ezgi, <i>Amelî ve Nazarî Türk Müsikîsi</i>, c. I-V, İstanbul Belediye Konservatuvarı Yayınları, İstanbul 1933.</p> <p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Bayram Akdoğan, “Fethullah Şîrvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, A.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 48</p>	<p>Rast makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Gül Yüzünü Rüyamızda, Ey Güzellerden Güzel, Mahur Salât) ve Türk müsikisinden şarkı ve türkü gibi formlar icra edilerek zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD kursiyerlere takdim edilecek. Orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan ve sala örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ayrıca kursiyerlerin ellerinde bir başvuru kaynağı olarak da bu uygulamaları içeren bir CD de kursiyerlere verilecektir.</p>
8	<p>EZAN MAKAMLARI UYGULAMASI IV</p> <p>1. Segâh Makamı (Akşam Ezanı)</p> <p>1.1. Tanımı</p> <p>1.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>2. Uygulaması (Makamın seyri)</p>	<p>Suphi Ezgi, <i>Amelî ve Nazarî Türk Müsikîsi</i>, c. I-V, İstanbul Belediye Konservatuvarı Yayınları, İstanbul 1933.</p> <p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Bayram Akdoğan, “Fethullah Şîrvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, A.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 48</p>	<p>Segâh makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Canım Kurban Olsun, Şol Cennetin İrmakları, Sevdim Seni Mabuduma) ve Türk müsikisinden şarkı ve türkü gibi formlar icra edilerek zihinde kalması sağlanacaktır.</p>
8	<p>EZAN MAKAMLARI UYGULAMASI V</p> <p>1. Hicâz Makamı (Yatsı Ezanı)</p> <p>1.1. Tanımı</p> <p>1.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>2. Uygulaması (Makamın seyri)</p> <p>3. Ezan Okurken Makamlar Arasındaki Geçki Teknikleri.</p>	<p>Suphi Ezgi, <i>Amelî ve Nazarî Türk Müsikîsi</i>, c. I-V, İstanbul Belediye Konservatuvarı Yayınları, İstanbul 1933.</p> <p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Bayram Akdoğan, “Fethullah Şîrvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, A.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 48</p>	<p>Hicaz makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Dağlar İle Taşlar İle, Nice Bir Uyursun, Mail Oldum Bahçesinde) ve Türk müsikisinden şarkı ve türkü gibi formlar icra edilerek zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD kursiyerlere takdim edilecek. Orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan ve sala örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ayrıca kursiyerlerin ellerinde bir başvuru kaynağı olarak da bu uygulamaları içeren bir CD de kursiyerlere verilecektir.</p>

SAAT	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
12	<p>SALA MAKAMLARI VE UYGULAMASI</p> <p>1. Salâ'da Kullanılan Makamlar</p> <p>2. Dilkeşhâverân Salâ (Sabah-Cuma Salâtı)</p> <p>2.1. Tanımı</p> <p>2.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>2.3. Uygulaması (Makamın seyri)</p> <p>3. Hüseyinî Salâ (Cenaze Salâtı)</p> <p>3.1. Tanımı</p> <p>3.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>3.3. Uygulaması (Makamın seyri)</p> <p>4. Bayâtî Salâ (Bayram Salâtı)</p> <p>4.1. Tanımı</p> <p>4.2. Karakteristik Özellikleri</p> <p>4.3. Uygulaması (Makamın seyri)</p> <p>5. Salâ Okurken Makamlar Arasındaki Geçki Teknikleri.</p>	<p>Suphi Ezgi, <i>Amelî ve Nazarî Türk Müsikîsi</i>, c. I-V, İstanbul Belediye Konservatuvarı Yayınları, İstanbul 1933.</p> <p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Bayram Akdoğan, "Fethullah Şîrvânî'ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler", A.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 48</p>	<p>Dilkeşhâverân, Bayâtî, Hüseyinî, makamlarının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Tevhid Etsin, Gönül Mazhar, Esmâ Zikri, Ömrün Şu Biten Neşvesi) ve Türk müsikisinden şarkı ve türkü gibi formlar icra edilerek zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD kursiyerlere takdim edilecek. Orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan ve sala örnekleri ilgili eğitim tarafından uygulanacak ayrıca kursiyerlerin ellerinde bir başvuru kaynağı olarak da bu uygulamaları içeren bir CD de kursiyerlere verilecektir.</p>
4	<p>CAMİ MUSİKİSİNDE KULLANILAN DİĞER BAZI MAKAMLAR</p> <p>1. Camide kullanılan Bazı Makamlar</p> <p>2. Kâmet Okurken Makamlar Arasındaki Geçki Teknikleri.</p>	<p>Suphi Ezgi, <i>Amelî ve Nazarî Türk Müsikîsi</i>, c. I-V, İstanbul Belediye Konservatuvarı Yayınları, İstanbul 1933.</p> <p>İsmail Hakkı Özkan, <i>Türk Müsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri</i>, Ötüken Yay., İstanbul 1987.</p> <p>Bayram Akdoğan, "Fethullah Şîrvânî'ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler", A.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 48</p>	<p>Camide kullanılan değişik makamların (Evç, Nihavent, Nîkrîz, Hicâzkar, Acemaşîran vs.) pratikte kavranması sağlanacaktır. Adı geçen makamlara ait kısaca nazari bilgiler yanında Türk Müsikîsinin değişik formlarından örnekler verilecektir. Özellikle Kur'an-ı Kerim kıraatinde ayetlerin ifade ettiği anlamlara göre, uygun makamların seçimi ve kullanılması öğretilcektir.</p>